

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект: "Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси", phone: +359 885989593, e-mail: sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

Тези за дебат "Политиките за промените в климата в България след COP21"

Тазгодишната среща на върха по Рамковата конвенция на ООН за изменение на климата (COP21, 30 ноември – 12 декември 2015 г., Париж) приключи с приемане на ново международно споразумение за действията след 2020 г. То тепърва ще се анализира и оценява от различни гледни точки, но това което го отличава от предишни споразумения е, че е „универсално“ - включва участие на всичките близо 200 страни по тази Конвенция, като задава ясна обща посока и дългосрочно координиране на действията на глобално ниво. Споразумението акцентира върху действия и за адаптиране към вече случващите се промени на климата в развиващите се страни.

В светлината на резултатите от COP21, екипът на „Зелени закони“ разглежда основните приоритети за [българската национална политика за климата](#), както следва:

Приоритет 1. Осигуряване изпълнението на задължителните национални цели като принос за постигане на общите европейски цели до 2020 г.

- намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 20% спрямо нивата от 1990 г.;
- намаляване на потреблението на енергия с 20% от планираните за 2020 г. нива - чрез подобряване на енергийната ефективност;
- увеличаване на използването на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ - водна, ветрова и слънчева енергия, биомаса и др.) до 20% от крайното общо потребление на енергия.

По отношение на първата цел, тъй като нивото на сумарните за страната емисии на парникови газове продължава да е доста под изискваното според Протокола от Киото (с 8% по-ниско от нивото им през 1988 г.), България има индивидуален ангажимент, позволяващ увеличаване на емисиите с до 20% спрямо нивото им от 2005 г. Т.е., България има „излишък“ от квоти на такива емисии и без да е необходимо да предприема специални действия, ще може да изпълнява задълженията си до 2020 г. В Парижкото споразумение се залагат амбициозни цели по отношение намаляването на емисиите парникови газове след 2020 г., а целите на ЕС предвиждат намалението им с 40% до 2030 г. Това поставя **България** в различна от сегашната позиция – вместо да разполага с излишък от квоти, да **трябва да предприеме реални действия за постигане на икономически растеж в дългосрочен план, но без да се увеличават значително емисиите на парникови газове (ниско-въглеродна икономика).**

По отношение на втората европейска цел, ангажиментът на България е да намали с 50% енергийната интензивност на БВП до 2020 г. Стои въпросът дали и как тя е постигната, а отговор на този въпрос трябваше да има в предложения за обществено обсъждане в края на м. октомври т.г. проект за Трети национален план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г., по който от 33 изработихме становище, но нямаме реакция от институциите. Трудно е да се намери отговор на този въпрос и в публикувания на 26.11.2015 г. първи текущ отчет на изпълнението на мерките, залегнали в Третия Национален план за действие по изменение на климата за периода 2013 – 2020 г. ([НПДИК](#)), тъй като този отчет е представен само в табличен вид. Поради липсата на аналитична част, която да обобщи огромната по обем и разнородна по вид информация, не става ясно дали и как се изпълнява заложеното преди 3 години в НПДИК. По тези причини е възможно да се окаже, че **България е**

Проектът "Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси", се финансира в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. www.ngogrants.bg

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект: "Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси", phone: +359 885989593, e-mail: sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

затруднена да изпълнява ангажиментите си за целите на ЕС по енергийната ефективност, както и бъдещи такива, произтичащи от Парижкото споразумение.

По отношение на третата европейска цел за дела на ВЕИ в крайното потребление на енергия, индивидуалната цел на България е 16% и е постигната в края на 2013 г. Според експертите на Зелени закони, обаче, ВЕИ са превърнати в „[демоните на енергетиката](#)“, което породило корупция в големи мащаби и компрометираща идеята за чиста енергия у нас за години напред. Затова **България ще трябва да предприеме правилните действия, за да осигури осъществяване на заложените и в Парижкото споразумение, и в целите на ЕС до 2030 г. по-амбициозни цели по отношение дела на ВЕИ в крайното потребление на енергия.**

Приоритет 2. Осъществяване на политика и предприемане на конкретни мерки за адаптиране към климатичните промени

В документа за [целите на МОСВ за 2015 г.](#) се предвижда започване на работа по *Национална стратегия за адаптиране към промените в климата*, която да е готова в края на 2017 г. У нас в последните години има достатъчно и продължават да се натрупват проблеми и рискове, свързани с вече случващи се промени на климата - освен с изменение на температурата и валежите, те се характеризират с по-чести и по-интензивни екстремни прояви на времето (наводнения, продължителни засушавания, ураганни ветрове). Затова считаме, че трябва максимално **да се ускори работата по изготвянето на тази Стратегия** – като базов документ, засягащ в една или друга степен всички сектори на икономиката, и като необходимо условие за успешно и резултатно усвояване на средствата от европейските фондове още при стартиране на Оперативните програми (ОП) на България за периода 2014-2020 г.

Приоритет 3. Осигуряване на реално интегриране на политика за реагиране на промени в климата във всички Оперативни програми при програмирането и изпълнението им.

Относно този приоритет ще отбележим, че само две седмици през месец август бяха отпуснати за обществено обсъждане на проект за документ „*Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове - Фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.*“. От „Зелени закони“ изготвихме и в двуседмичния срок пуснахме [становище](#) по този документ до министъра на околната среда и водите Ивелина Василева. Реакцията на министерството бе в удължаване срока за обществено обсъждане до 15 септември 2015 г., но повече информация за работата по финализиране на документа получихме на иницирираната от нас [работна среща](#), проведена на 20.10.2015 г. Няколко дни преди работната среща, от ГД ОПОС предоставиха материал с отговори и коментари на тези в становището на "Зелени закони" от който стана ясно, че 1) на нашите 7 коментари и препоръки по документа като цяло се дават общи пояснения, 2) от направените 13 конкретни предложения по отделни оперативни програми, само две се приемат изцяло (те са по-скоро от редакционно естество), а едно – частично („срокът за консултации беше удължен до 15 септември 2015 г.“).

По същество, в предоставената също няколко дни преди работната среща нова версия на документа, **нашето становище не е отразено**. Предвид на изискването на Европейската комисия за това 20% от средствата по всички

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект: *“Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси”*, phone: +359 885989593, e-mail: sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

ОП да бъдат за мерки, свързани с промените в климата, продължаваме да следим дейностите за интегриране на политика за реагиране на промени в климата при изпълнението на ОП.

Въз основа на мониторинга през последните почти две години на инициативата „Зелени закони“, можем да кажем, че **резултатите от предприетите действия по приоритетите на българската национална политика за климата са недостатъчни**. Според нас основните причини за това са:

- **недобра координация и комуникация между институциите, ангажирани с такива действия;**
- **недостатъчна прозрачност и недобра комуникация на институциите с гражданите.**

Преодоляването на посочените проблеми ще даде възможност България да осъществява по-резултатна в краткосрочен план и за хората, и за устойчиво развитие на икономиката у нас политика за реагиране на промените в климата. По този начин страната ще може да изпълнява в бъдеще ангажиментите си и като страна-членка на ЕС, и като страна по Рамковата конвенция на ООН за изменение на климата.